

BESLUT "NATURRESERVAT SÖPPENMYREN": 1999-06-23
SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT SÖPPENMYREN"
REGISTERUPPGIFTER "NATURRESERVAT SÖPPENMYREN"

SMEDJEBACKENS KOMMUN
KOMMUNFULLMÄKTIGE

Beslut: 1999-06-23 enligt kommunfullmäktige § 29 (2061).

BILDANDET AV NATURRESERVATET SÖPPENMYREN

Smedjebackens kommun förklarar med stöd av 7 § naturvårdslagen ett område som avgränsas med innerkanten av en kraftigt streckad linje på bifogad beslutskarta (bilaga 1) som naturreservat.

Reservatets namn skall vara Söppenmyren.

Ändamålet med reservatet är att bevara ett tätortsnära naturområde längs Kolbäckån, innehållande såväl skogsterräng som jordbruksmark och våtmarker. Jordbruksmarken kommer att hävdas med betesdjur. Skogsmarken lämnas för fri utveckling. Söppenmyren kommer att nyttjas som strövområde och för sportfiske. Söppenmyrens naturvärden kommer att presenteras på några anslagstavlor som placeras vid den vandringsled som skall iordningställas inom området. För området skall gälla de föreskrifter enligt 8 - 10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484 omtryckt 1987:939, 9 § där- efter ändrad 1991:1165) vilka anges nedan.

A. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 8 & NATURVÅRDSLAGEN OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT FÖRFOGA ÖVER FASTIGHET INOM RESERVATET

Utöver vad som gäller i övrigt, är det förbjudet att:

1. Uppföra byggnad eller anläggning, såsom väg, vändplan eller P-plats. Undantag gäller för iordningställande av vindskydd, rastkoja, vandringsled med broar, övriga anläggningar som krävs för viltvård, djurhållning och jordbruk inom området samt bryggor till privata fastigheter.
2. Spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa, dämna, dika eller skyddsrika. Undantag skall gälla naturvårdsförvaltaren vid skötsel och förvaltning i enlighet med skötselplanen samt för underhåll av eldistributionsnätet.
3. Bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, silt, lera, torv, matjord eller vass.
4. Anlägga mark- eller luftledning med undantag för kabelläggning av befintlig luftledning.

5. Anordna upplag utöver vad som krävs för att tillgodose de arbetsföretag som anges i bifogad skötselplan, bilaga 3.
6. Röja, gallra, avverka, markbereda, plantera, så eller utföra annan skogsvårdande åtgärd utöver vad som anges i bifogad skötselplan, bilaga 3.
7. Skada växande eller döda, stående eller ikullfallna träd och buskar, gräva upp örter, mossor, svampar och lavar utöver vad som krävs för att underhålla vandringsled och kastplatser för sportfisket, vilka finns angivna i bifogad skötselplan, bilaga 3.
8. Framföra motordrivet fordon i terrängen. Undantag skall gälla naturvårdsförvaltaren vid tillsyn och förvaltning, samt för jordbrukets utövare och för underhåll av eldistributionsnätet.
9. Jaga. Undantag gäller förvaltaren, som har rätt att bedriva skyddsjakt om behov uppstår.
10. Använda konstgödsel eller kemiska bekämpningsmedel.

B. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 9 § NATURVÅRDSLAGEN ANGÅENDE MARKÄGARES OCH ANNAN SAKÄGARES SKYLDIGHET ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla de restriktioner som krävs enligt bifogad skötselplan (bil 3), samt att tillåta att följande anordningar utföres och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

1. Uppförande och underhåll av anläggning eller anordning för allmänheten, nämligen gränsmarkering för reservatet, stigar och broar, rastplatser samt raststuga, vars läge är markerade på bifogad karta.
2. Skötsel av betesmarker, innefattande betesdrift, röjning, upprättande och underhåll av stängsel och andra anordningar för djurhållning.

C. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 10 § NATURVÅRDSLAGEN OM VAD ALLMÄNHETEN HAR ATT IAKTTAGA INOM RESERVATET

Utöver vad som gäller i övrigt, är det förbjudet att:

1. Göra upp eld annat än på anvisad plats.
2. Skada växande eller döda, stående eller ikullfallna träd och buskar. Det är också förbjudet att gräva upp örter, mossor, lavar eller svampar.
3. Fånga eller insamla djur, med undantag för fiskar.
4. Framföra motordrivet fordon i terrängen. Undantag skall gälla naturvårdsförvaltaren i samband med tillsyn och förvaltning av reservatet, samt under jordbrukets utövande och för underhåll av eldistributionsnätet.

D. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 9 § NATURVÅRDSFÖRORDNINGEN RÖRANDE NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN AV RESERVATET

1. Smedjebackens kommun fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen m.m., vilka framgår av skötselplanen.
2. Naturvårdsförvaltare skall vara Smedjebackens kommun.

MILJÖKONSEKVENSER AV BESLUTET OM BILDANDET AV NATURRESERVATET SÖPPENMYREN

Med reservatsbeslutet har Smedjebackens kommun och övriga markägare preciserat önskemål om hur Söppenmyren skall se ut, förvaltas och utvecklas i framtiden. Kortfattat innebär det att man eftersträvar en fortsatt beteshävd av den öppna marken inom området samt vill se en naturlig utveckling av de skogsbestånd som växer längs med Kolbäcksån. Man vill också göra området än mer attraktivt för rekreation och sportfiske.

Flora

Vegetationen i området kommer sannolikt att utvecklas till en mer artrik sammansättning i samband med att nuvarande deponeeringsytor och övrig mark ålägges en ökad hävd alternativt lämnas för fri utveckling. Åldersstrukturen på det som kan kallas skogsmark kommer att förändras till en ökad andel av gamla, döende och döda träd, vilket leder till en ökad etablering av vedlevande svampar och lavar.

Fauna

Med en ökad andel äldre träd, ges förutsättningar för ett ökat insektsliv som också kommer att generera bättre livs-
tingelser för insektslevande fågelarter, ex.vis sångare och hackspettar samt bättre förutsättningar för bl.a. fladdermöss.

Övriga viltstammar kan tänkas påverkas negativt av en ökad mänsklig besöksfrekvens, men huvudsyftet med reservatsbildningen är inte heller att öka antalet harar, rådjur och bävrar etc.

Fisken och den övriga vattenlevande faunan kommer att påverkas av de planerade sportfiskeåtgärderna med inplanteringar etc, men Smedjebackens kommun finner det mer intressant att öka allmänhetens intresse för området än att eftersträva en naturlig utveckling av vattenlevande organismer inom den redan hårt reglerade åsträckan.

Mark

Slitaget på marken kommer sannolikt att öka till följd av ett ökat betestryck och ökad mänsklig besöksfrekvens. Till vissa

delar kan detta vara till fördel för utvecklingen av flora och fauna och de negativa konsekvenserna bedöms som måttliga. Vandringsleden kommer att placeras så att ringa erosion uppstår.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

MOTIVERING TILL BESLUTET

Smedjebackens kommun har sedan länge eftersträvat att reservera Söppenmyren som grönområde för rekreation och friluftsliv nära centrum. I samband med översiktsplanearbetet föreslogs området att utgöra ett kommunalt naturreservat. Utvidgningen av området har sin grund i att delar av ett bostadsområde rivits och behovet av övrig mark och grönytor i anslutning till bebyggelsen på Västansjö minskat. Kommunen vill också klarlägga en naturlig gräns mellan Morgårdshammars industriområde och Kolbäcksåån. I samband med ombyggnaden av tillfartsvägarna till Smedjebackens centrum samt saneringen av området i anslutning till valsverket, har också intresset att omfatta hela Söppenmyren av en framtida verksamhetsplan ökat. De planerade sportfiskesatsningarna har också ökat intresset att skydda Söppenmyren.

Med nämnda föreskrifter och bifogad skötselplan, säkerställs områdets sociala, estetiska, kulturella och naturvetenskapliga värden.

HANDLÄGGNING AV ÄRENDET

Ett bevarande av Söppenmyren har sedan lång tid varit planerad.

I samband med ett initiativ från sportfiskeintressenter där hela Söppenmyren föreslås bli ett sportfiskecentrum, påtalades under hösten 1995 vikten av att även naturvårdsaspekterna vävdes in i ett förslag till framtida utnyttjande av området.

Staffan Müller, naturvårdare i Leksand kommun, fick i uppdrag att efter samråd med sportfiskaren Roger Sjöberg, lämna ett förslag till framtida markanvändning av Söppenmyren. Förslaget presenterades för miljö- och byggnadsnämnden i december 1995. Nämnden gav då Staffan Müller i uppdrag att utforma ett förslag till naturreservat.

Samtidigt fick stadsarkitekten Sven Andersson föreslå en lämplig avgränsning av området samt uppdrogs att vidtaga alla nödvändiga planändringar som krävs för att tillgodose naturreservatet.

Under arbetets gång har samråd med representanter för den ideella naturvården och enskilda med god kännedom om Söppenmyrens naturvetenskapliga värden genomförts. Yttranden har inkommit bl.a. från kommunala nämnder, Banverket och Smedjebackens Energi AB.

Bilagor:

1. Översiktskarta
2. Illustrationskarta
3. Skötselplan med karta över skötselplaneområdena
4. Registeruppgifter
5. Fastighetsförteckning (finns tillgänglig på miljö- och byggkontoret)

SKÖTSELPLAN

Bilaga 3

NATURRESERVATET SÖPPENMYREN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA
2. GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER
3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN
 - 3.1 Naturförhållanden
 - 3.2 Kulturhistoriska förhållanden
 - 3.3 Nuvarande markanvändning
 - 3.4 Tillgänglighet
 - 3.5 Slitage- och störningskänslighet
 - 3.6 Källuppgifter

II PLANDEL

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN
 - 1.1 Övergripande mål
 - 1.2 Generella riktlinjer och åtgärder
 - 1.2.1 Hävd av skogsmarken
 - 1.2.2 Hävd av jordbruksmarken
 - 1.2.3 Hävd av våtmarken
 - 1.2.4 Hävd av övrig mark
 - 1.2.5.1 Faunavård
 - 1.2.5.2 Jakt
 - 1.2.5.3 Fiske
 - 1.2.5.4 Insektsangrepp

- 1.2.6 Floravård
- 1.2.7 Brand
- 1.2.8 Märkning av reservatsgränser

2. ANORDNINGAR FÖR ALLMÄNHETEN

- 2.1 Övergripande mål
- 2.2 Riktlinjer och åtgärder
 - 2.2.1 Information
 - 2.2.2 Parkeringsplats
 - 2.2.3 Leder och stigar
 - 2.2.4 Byggnader
 - 2.2.5 Övriga anordningar

3. TILLSYN

4. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET SÖPPENMYREN, SMEDJEBACKENS KOMMUN

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA (Se registeruppgift)

2. GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER (Se reservatsbeslutet)

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Söppenmyren omsluter Kolbäcksån mellan Morgårdshammar och Smedjebacken strax uppströms sjön Barken. Den halvö som bildats när ån allt eftersom ändrat sitt lopp, var tidigare öppen brukad mark. All slätter i området har upphört och i dag betas markerna.

De blötare partierna växer igen och videsnår breder ut sig.

Ån kantas av grovvuxen al och björk. En och annan fura finns här också.

En mindre ö, den egentliga "Söppenmyren" är starrbevuxen.

Längs banvallen växer sly som utgör en skärm mot Kolbäcksån.

Markerna närmast ån intill industriområdet i Morgårdshammar betas.

Djurtätheten är låg och det ringa betestrycket gör att området utarmats som hagmark. Ett fint parti strandskog växer intill industrianläggningen Danielsson Innovation.

Kolbäcksåns norra strand utgörs av villatomter.

Strandområdet intill Västansjö har tidigare varit en mycket

intressant våtmark, men efter utfyllning av träsket, återstår blott en liten vattenspegel.

Strandängen omedelbart väster om Västansjö är ett av Söppenmyrens, ur naturvårdssynpunkt mest intressanta delar. Här kan flora och fauna som föredrar just denna typ av fuktig strandäng utvecklas.

Deponeringsområdet intill Västansjö utgörs av näringsfattiga massor som väl utjämnade kommer att utgöra ett utmärkt habitat för bl.a. den kväveskyende floran och bl.a. de fjärilar som hör denna typ av ängsmark till.

Inom reservatsområdet finns dessutom ett par lergropar/ler-täkter som har utvecklats till intressanta naturområden.

Kolbäcksån är reglerad inom reservatet och de ursprungliga naturvärdena, med torrlägningsperioder och översvämningar är delvis borta. I ån finns naturliga bestånd av bl.a. gädda. Fågellivet längs ån är typiskt för denna del av landet. Bland de lite udda arterna kan nämnas mer eller mindre regelbunden förekomst av stjärtmes, stenknäck, forsärsla, strömstare och kungsfiskare.

Djurlivet i övrigt är sparsamt. Rådjur, hare, räv och hermelin förekommer. Under goda gnagarår utgör Söppenmyrens "vanvårdade" betesmarker värdefulla boplatser för bl.a. åkersork, vilka i sin tur genererar ugglor och andra rovfåglar. Bävern är vanlig i området och ställer stundom till anmärkningsvärd åverkan på strandskogen.

Floran har en del intressanta inslag, t ex åkerbär, svärds-lilja, strandiris och klubbstarr. Karaktärsarter är trådtåg, flaskstarr och löktåg.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Tidigare var hela området jordbruksmark. Bönderna i omgivningarna utnyttjade de flacka stränderna längs Kolbäcksån för vall- och spannmålsodling samt bete.

3.3 Nuvarande markanvändning

I dag nyttjas Söppenmyren främst för bete och som friluftsområde. Markerna är lättillgängliga och fritidsfiske pågår i viss utsträckning. En del av området är inhägnat för djurbete.

I framtiden bör så stora delar av området som möjligt läggas under betesdrift. Även det område som är planerat som exploateringsyta för industrierna i Morgårdshammar bör hävdas i det längsta.

3.4 Tillgänglighet

Det är lätt att ta sig ut i området från flera olika startpunkter. Med anläggande av en vandringsled ökar tillgängligheten ytterligare.

3.5 Slitage- och störningskänslighet

Söppenmyren tål slitage. Starrmaden i ån samt strandskogen intill starrmaden skall fredas under häckningssäsongen. För övrigt föreslås inga restriktioner för området, utöver att särskild hänsyn skall tagas till vegetationens utveckling inom de områden man eftersträvar strandskog, även där sportfiske kommer att bedrivas.

3.6 Källuppgifter

Länsstyrelsen Dalarna, Dalarnas ängar och betesmarker (1993:1).

Länsstyrelsen Dalarna, Naturvårdsprogram för Kopparbergs län (1988:1).

II PLANDEL

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Söppenmyren har en lång historia som strövområde för Smedjebackenborna. Denna funktion skall förstärkas. Området kommer också att exploateras som sportfiskevatten och målsättningen är att integrera fisket på ett ur naturvårdssynpunkt acceptabelt sätt.

Djurhållningen är en väsentlig faktor för områdets utveckling.

Ängsmarken skall skötas så att bestående höga botaniska värden skapas.

Delar av skogsmarken skall lämnas för fri utveckling, vilket kommer att skapa såväl estetiska som naturvetenskapliga värden.

Området skall ges en fridfull karaktär, varför motorfordons trafik kommer att minimeras inom området.

En vandringsled skall öka tillgängligheten och attraktionskraften på området.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

Bostadsbebyggelse inom området tillåts ej.

Skogsmarken omfattas av restriktioner som beskrivs detaljerat i denna skötselplan.

Motorfordonstrafik förbjuds.

Hagmarken skall hävdas genom bete eller puts.

Grundtanken är att återskapa ett pastoralt odlingslandskap med inslag av gammelskog och strandskog som ger utrymme för sportfiske och andra friluftaktiviteter.

Skyltning och vägvisning skall vara god men diskret.

1.2.1 Hävd av skogsmarken

Skogen eller enstaka träd inom skötselplaneområdena A och J skall tas bort.

Inom skötselplaneområdet F skall skogen lämnas till fri ut-

veckling.

Inom området C får endast röjning för att dra fram vandringsleden genomföras.

I motsvarande ytor B, G, I, L och M skall endast så mycket skog avverkas som krävs för att upprätthålla kastytor för sportfisket samt för underhåll av vandringsleden och en rastplats.

Skötselplaneområdet E utgöres i huvudsak av banvallen. En tät alridå skall eftersträvas, dock med möjlighet till gallring för fiskeplatser och vandringsled.

Ingenstans inom Söppenmyren får avståndet mellan utgallrade kastplatser för sportfisket understiga 40 meter.

Generellt gäller också ett förbud mot avverkning av rönn, sälg, asp, fläder, olvon och benved utom på ytor avsedda för sportfiske och vandringsled samt inom skötselplaneområde A, H, J och L.

1.2.2 Hävd av jordbruksmarken

Jordbruksmarken skall i första hand hävdas genom bete. Om betesdriften upphör skall förvaltaren årligen slå eller putsa betesmarken inom skötselplaneområdena A, H, J och L. Avslagen vegetation skall fraktas bort.

1.2.3 Hävd av våtmarken

Starr och annan vattenvegetation skall lämnas till fri utveckling. Om olägenhet till följd av igenväxtning sker, kan förvaltaren besluta om åtgärder.

Förvaltaren skall i samråd med innehavare av dämmningsrätten för Kolbäcksån inom Söppenmyren, eftersträva en sänkning av vattennivån i Kolbäcksån med 50 cm under perioden 15 augusti - 15 september. Denna åtgärd skall ses som ett sätt att kompensera tidigare naturliga fluktuationer i vattennivån, vilket gynnar bl.a. utvecklingen av speciell strandvegetation och förekomst av vadarfåglar.

För övrigt är Kolbäcksån starkt påverkad av såväl vattenståndsregleringar som biokemiskt av omgivningen. Därför kan inplantering av främmande fisksorter tillåtas om detta gagnar sportfisket.

Den lilla våtmarken inom skötselplaneområde K får muddras om förvaltaren så önskar.

Våtmarken inom skötselplaneområde L skall lämnas till fri utveckling.

I Bovins vik får rensning av vattenvegetation göras efter samråd med förvaltaren.

Kolbäcksåns nuvarande huvudflöde lämnas för fri utveckling.

1.2.4 Hävd av övrig mark

Lövskogen i lergropen inom skötselplaneområde M skall lämnas till fri utveckling medan förvaltaren får fälla och bortforsla barrträd om dessa blir fler än 20 % av det totala

trädbeståndet.

1.2.5.1 Faunavård

Förvaltaren kan gynna fågellivet genom utsättning av holkar och konstgjorda risbon. En vinterutfodring av änder och småfåglar kan också gynna fågelfaunan.

1.2.5.2 Jakt

All jakt inom området skall förbjudas. Undantag gäller förvaltaren som har rätt att bedriva skydds jakt om behov uppstår.

1.2.5.3 Fiske

Allt fiske regleras efter samråd med fiskevårdsområdesföreningen och en ev arrendator av fiskerätten. För fisket gäller för övrigt de regler som antagits i beslutet om naturreservat.

1.2.5.4 Insektsangrepp

Förvaltaren avgör om ev. skador till följd av insektsangrepp skall åtgärdas.

1.2.6 Floravård

Vården av Söppenmyrens vegetation regleras ovan i punkterna 1.2.1 - 4.

1.2.7 Brand

Brandbekämpning inom reservatet får ske.

1.2.8 Märkning av reservats gränser

För att inte störa de estetiska värdena på Söppenmyren kommer märkning av reservatsgränsen endast att ske vid de olika infarterna till området (se beslutskartan).

2. ANORDNINGAR FÖR ALLMÄNHETEN

2.1 Övergripande de mål

En enkel vandringsled samt en rastplats skall ställas iordning. För övrigt skall området vara ett strövområde utan speciella arrangemang.

Sportfisket som skall utvecklas i området, kommer att placera ett antal kastplatser för flugfiske inom delar av strandkanten.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

Med utgångspunkt från de övergripande målen, kommer förvaltaren resp. sportfiskearrendatorn att vidta föreslagna åtgärder.

2.2.1 Information

Informationstavlor om Söppenmyrens naturvärden kommer att placeras vid infarterna till reservatet i enlighet med beslutskartan. Konstruktioner skall utformas i trä och stämma in i miljön. Sportfiskets informationstavlor skall godkännas av förvaltaren.

2.2.2 Parkeringsplats

Parkeringsplatser för allmänheten kommer att finnas vid Bovins vik och vid Västansjö, i enlighet med beslutskartan.

2.2.3 Leder och stigar

En vandringsled skall ställas i ordning. Sträckningen framgår av bifogad beslutskarta. I framtiden kan det bli aktuellt med en broförbindelse mellan halvön och Morgårdshammar resp. Västansjö. Placeringen framgår av beslutskartan.

2.2.4 Byggnader

Utöver ett vindskydd vid rastplatsen som anges på beslutskartan, planerar kommunen ej att uppföra någon byggnad. Djurhållare äger rätt att i anslutning till hagmarken uppföra vindskydd för betesdjuren.

2.2.5 Övriga anordningar

Arbetsbarack eller dylikt får tillfälligt sättas upp efter samråd med förvaltaren.

3. TILLSYN

Tillsynen av naturreservatet beräknas omfatta 2 dagsverken.

4. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Förvaltaren bekostar nämnda dagsverken som beräknas utföras av befintlig personal. Övriga eventuella insatser för skötsel av naturreservatet skall kontinuerligt planeras och budgeteras av förvaltaren.

REGISTERUPPGIFTER

Bilaga 4

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET SÖPPENMYREN

Namn:	Naturreservatet Söppenmyren
Kommun:	Smedjebacken
Socken:	Norrbärke
Läge:	Ca 1 km NV Smedjebacken centrum
Kartblad:	Ekonomiska kartan 125 35
Koordinater:	X 6669 Y 1477
Gräns:	Innerkanten av streckad linje på

	karta över skötselplaneområden (bil 3)
Fastighet:	Se bif. fastighetsregister (bil.5)
Naturvårdsförvaltare:	Smedjebackens kommun
Markägare:	Se bif. fastighetsregister
Nyttjanderätter:	Barkensjöarnas fvo, Smedjebackens Energi
Areal:	47,5 ha, varav 20 ha vatten
Naturtyper:	Betesmark, strandskog, sumpskog, vattenyta, starrmad och strandäng
Landskapstyp:	Åsträcka med strandskog och hagmark
Naturgeografisk region:	Sydligt boreala kuperade området
Skyddsmotiv:	Botaniska och zoologiska samt för friluftslivet
Skyddsföreskrifter:	Dispensabla; Naturvårdsförvaltaren och Smedjebackens Energi samråder om A8
Bef.anläggningar:	Saknas
Plan. anlägggn.:	Informationstavlor, vandringsled, rastplats o koja
Skötselplan:	Föreskrifter o förvaltning i enl. med beslut punkt D
Inventeringar:	Se punkt 3.6 i skötselplan
Litteraturhänvisning:	-"-
Övriga källor:	-"-